

Motion till riksdagen 2005/06:L358

av **Tone Tingsgård och Mats Berglind (s)**

Immaterialrätten

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Sverige skall verka för att principen om global konsumtion skall börja gälla inom EU och EES.

Motivering

Immaterialrätten, som regleras inom ramen för världshandelsorganisationen WTO, finns bl.a. till för att skydda olika former av kreativt skapande, t.ex. konstverk, uppfinningar eller produkters unika tillverkningsätt. De vanligaste formerna av immaterialrätt är patenträtt, varumärkesrätt och upphovsrätt.

Samarbetet inom EU har resulterat i att det numera finns vissa gemensamma europeiska regler för immaterialrätten. Enligt det europeiska varumärkesdirektivet (rådets första direktiv 89/104/EEG) och varumärkesförordningen (rådets förordning (EG) nr 40/94) har den som innehar ett varumärke ensamrätten att vara den förste som för ut sin produkt på marknaden, antingen själv eller genom att t.ex. sälja licenser till andra företag att producera och sälja varan. Efter det att produkten på så sätt har sålts för första gången, har dock innehavaren inte längre någon rätt att med hjälp av sin immaterialrätt påverka vad som händer med produkten. Detta kallas för *konsumtionsprincipen*.

Tidigare gällde i Sverige, och i flera andra europeiska länder, principen om total, global, konsumtion. Detta innebar att innehavarens ensamrätt upphörde efter det att varor hade förts ut på marknaden, oavsett var i världen detta hade skett.

Harmonisering av lagstiftning inom EU har lett till att konsumtionsprincipen gäller för hela EU och EES-området, men upphör att gälla vid områdets yttre gränser. På grund av denna begränsning av konsumtionsprincipen har Sverige blivit tvunget att ändra sina regler i detta avseende.

Enligt de nu gällande reglerna kan företag inte, såsom tidigare varit fallet, dela upp den europeiska marknaden och skapa olika prisnivåer i de olika

Fel! Okänt namn på

medlemsstaterna. När en produkt har sålts i en medlemsstat är det fritt fram för andra att importera den till andra länder inom EU och EES. Detta gäller dock inte om produkten sålts utanför EU och EES. Där kvarstår möjligheten för multinationella företag som säljer sina produkter även i andra delar av världen att lagligen använda immaterialrätten för att maximera sin vinst. De kan upprätthålla olika prisnivåer i olika länder för samma produkt, och kan förhindra att den som lagligen köpt produkten, exporterar den till ett land inom EES och säljer den där till ett högre pris.

Immaterialrätten utgör en del av Sveriges handelspolitik, och ska liksom andra politikområden genomsyras av utvecklingsdimensionen och hänsyn till utvecklingsländerna, i enlighet med riksdagsbeslutet i samband med propositionen "Gemensamt ansvar, Sveriges politik för global utveckling" (prop. 2002/03:122). I den anges att Sverige genom EU fortsätter verka för öppnare handel som inte minst gynnar fattiga människor.

Frågan om utvidgning av konsumtionsprincipen har varit föremål för diskussioner mellan EU:s medlemsstater och EU:s institutioner, där många länder förespråkade en utvidgning men några andra tydligt avvisat detta. Sverige har verkat för att få till stånd en ändring till förmån för en global konsumtionsprincip.

Det är vår förhoppning att regeringen ska driva denna fråga. En global konsumtion skulle inte bara öppna den europeiska marknaden för import av billigare produkter utifrån, men även leda till att en större del av tillverkningsprocessen skulle hamna i u-länderna. Detta i sin tur kan stimulera lokala företag i u-länder att uppfinna eller utveckla produkter. Allt detta skulle medföra en tydlig och framför allt långsiktig förbättring av dessa länders ekonomi och konkurrenskraft.

Stockholm den 30 september 2005

Tone Tingsgård (s)

Mats Berglind (s)